

Postoje k podobě politického systému

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2007, v07-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. 2. – 12. 2. 2007</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1080</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.52, PD.53, PD.54, PD.55, PD.51</i>
Zveřejněno dne:	<i>7. března 2007</i>
Zpracoval:	<i>Naděžda Čadová</i>

Součástí únorového šetření CVVM SOÚ AV ČR bylo i několik otázek, které se týkaly názorů respondentů na podobu politického systému. Nejprve jsme se všech respondentů zeptali, jak jsou spokojeni s fungováním demokracie v naší zemi.¹ Stejná otázka byla respondentům položena rovněž v prosinci 2004.

Tabulka 1: Spokojenost s fungováním demokracie v ČR

	prosinec 2004	únor 2007
Rozhodně spokojen	1	4
spíše spokojen	39	46
spíše nespokojen	48	34
rozhodně nespokojen	7	11

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Polovina českých občanů je spokojena s fungováním demokracie v naší zemi, nespokojenost vyjádřilo 45 % dotázaných. V porovnání se situací v prosinci 2004 vzrostl podíl občanů spokojených s fungováním demokracie v naší zemi o 10 procentních bodů.

¹ Znění otázky: „Jak jste celkově spokojen s fungováním demokracie v naší zemi? Jste rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen?“

Spokojenost s fungováním demokracie u nás vyjadřují častěji mladí lidé ve věku od 15 do 29 let, respondenti s vysokoškolským vzděláním, dotázaní, kteří svoji životní úroveň označili za dobrou, a voliči ODS.

Další otázka mapovala, do jaké míry je podle dotázaných pravděpodobné, že v příštích pěti letech u nás budou zrušeny politické strany a rozpuštěn parlament (viz tabulku 2).²

Tabulka 2: Pravděpodobnost zrušení parlamentu a rozpuštění politických stran v příštích pěti letech (v %)

	prosinec 2004	únor 2007
Je to velmi pravděpodobné	2	2
je to možné	7	10
není to příliš pravděpodobné	37	30
není to vůbec pravděpodobné	44	50
neví	10	8

Pouze 2 % českých občanů se domnívají, že je velmi pravděpodobné, že v příštích pěti letech bude v ČR rozpuštěn parlament a zrušeny politické strany. Za možné to považuje desetina obyvatel ČR. Naprostá většina oslovených se domnívala, že je nepravděpodobné, že by došlo k rozpuštění parlamentu a zrušení politických stran (podle poloviny oslovených to dokonce není vůbec pravděpodobné).

Všech dotázaných jsme se dále zeptali, zda by s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran souhlasili či nikoliv.³

Tabulka 3: Souhlas s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran (v %)

	prosinec 2004	únor 2007
rozhodně souhlasí	6	10
spíše souhlasí	21	20
spíše nesouhlasí	28	28
rozhodně nesouhlasí	26	24
neví	19	18

Tři z deseti oslovených by podle svých slov souhlasili s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran v naší zemi. Nesouhlas s takovým krokem vyslovila nadpoloviční většina dotázaných (52 %). Názory respondentů se oproti situaci v prosinci 2004 téměř nezměnily, mírně však přibylo lidí, kteří by s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran souhlasili.

Všech oslovených jsme se dále zeptali na jejich postoj k demokratickému režimu obecně.⁴

² Znění otázky: „Někteří lidé se domnívají, že by se v této zemi vládlo lépe, pokud by byl parlament rozpuštěn a politické strany zrušeny. Jak pravděpodobné podle Vás je, že se to v příštích pěti letech stane? (viz tabulku 2)“

³ Znění otázky: „Pokud by byl parlament rozpuštěn a politické strany zrušeny, Vy byste rozhodně souhlasil, spíše souhlasil, spíše nesouhlasil, rozhodně nesouhlasil.“

⁴ Znění otázky: „Se kterým z následujících výroků nejvíce souhlasíte? (viz tabulku 4)“

Tabulka 4: Postoj k demokratickému režimu obecně – podíl občanů souhlasících s výroky (v %)

	prosinec 2004	únor 2007
Demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády.	54	49
Za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický.	19	24
Pro lidi, jako jsem já, je jedno, zda máme demokratický nebo nedemokratický režim.	22	23
neví	5	4

Polovina českých občanů se domnívá, že demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády. Názor, že za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický, zastává čtvrtina obyvatel naší země. Další přibližně čtvrtina si pak myslí, že pro lidi, jako je on sám, je jedno, zda máme demokratický nebo nedemokratický režim.

V porovnání se situací v prosinci 2004 v české společnosti mírně posílil názor, že za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický.

Všem respondentům jsme dále předložili desetibodovou škálu, kde bod 1 znamenal „úplnou diktaturu“ a bod 10 „úplnou demokracii“. Respondenty jsme nejprve požádali, aby na této škále určili bod, kde by chtěli, aby se nacházel politický systém v naší zemi. Dále respondenti měli zařadit náš politický systém v současnosti a nakonec měli zkusit odhadnout, kde se podle jejich názoru bude politický systém v naší zemi nacházet za pět let.⁵ V tabulce 5 jsou zachyceny průměrné hodnoty.

Tabulka 5: Zařazení politických systémů na škále od 1 „úplná diktatura“ do 10 „úplná demokracie“ – průměrné hodnoty

	prosinec 2004	únor 2007
ideální politický systém u nás	7,94	7,80
naš politický systém v současnosti	6,47	6,22
naš politický systém za 5 let	7,35	6,79

Nejblíže pólu znamenajícího „úplnou demokracii“ má podle výpovědí respondentů politický systém, který by si v naší zemi přáli. O něco vzdálenější pólu „úplná demokracie“ je politický systém, jaký podle mínění respondentů bude v této zemi panovat za 5 let. Nejdále z hodnocených politických systémů se od „úplné demokracie“ (a tedy nejblíže k pólu „úplná diktatura“) nachází náš politický systém v současnosti. Pro všechny tři hodnocené politické systémy ovšem platí, že se nacházejí blíže k pólu „úplná demokracie“ než k pólu „úplná diktatura“.

⁵ Znění otázky: „Předložím Vám škálu od 1 do 10, kde 1 znamená „úplná diktatura“ a 10 „úplná demokracie“. Kde byste chtěl, aby byl na této škále náš politický systém? Kam byste na škále umístil náš politický systém v současnosti? Kam byste na škále umístil politický systém v naší zemi, jak bude podle Vás vypadat za pět let?“